

9.1.2024

Lausunto vientivetoiseen työmarkkinamalliin ja sovittelujärjestelmän kehittämiseen liittyvistä hallitusohjelmakirjauksista

Akavan sairaanhoitajat ja Taja on jättänyt lausuntonsa työ- ja elinkeinoministeriölle vientivetoista työmarkkinamallia ja sovittelujärjestelmän kehittämistä koskevista hallitusohjelmakirjauksista.

Taja lausunnossa todetaan että hallituksen aie vahvistaa vientivetoista työmarkkinamallia muuttamalla työriitalakia on ristiriidassa Suomen kansainvälisten velvoitteiden kanssa ja rikkoo työmarkkinaosapuolten sopimusautonomiia.

Paras tulos saadaan yhdessä neuvottelemalla ei sopimisvapautta rajoittavia lakeja säätämällä, lausunnoissa todetaan. Neuvottelut uudesta työmarkkinamallista kuuluvat työehtosopimuksia solmiville liitoille ja neuvottelujärjestöille. Vientimallin vieminen lainsäädäntöön aiheuttaisi neuvottelutoiminnan voimakkaan politisoitumisen.

Lausunnoissa korostetaan, että suomalaisen työmarkkinajärjestelmän tärkein kehittämiskohde on alakohtaisuuden huomioiminen. Taja toteaa, että työmarkkinamallin on lisäksi huomioitava julkisen ja yksityisen sektorin tarpeet.

Hyvinvointivaltio kamppailee monilla yhteiskunnan kriittisillä aloilla pito- ja vetovoimahaasteiden kanssa erityisesti julkisella ja julkisrahoitteisella sektorilla. Vientivetoisen mallin pitää joustaa niin, että alakohtaiset tarpeet muun muassa työvoiman saatavuuden ja oikeudenmukaisen ansiokehityksen varmistamiseksi ovat mahdollisia.

Alakohtaisen ansiokehityksen jälkeenyjääneisyys tulee ottaa huomioon työmarkkinamallissa. Jäykkä vientivetoinen työmarkkinamalli ei sovellu sellaisenaan kaikille sopimusaloille, vaan joustavuus on mahdollistettava. Lisäksi alakohtaiset rakennemuutokset ja työ- ja virkaehtosopimusten kehittäminen pitää pystyä ottamaan sopimusratkaisuihin huomioon.

Taja muistuttaa lausunnossaan, että sosiaali- ja terveysala kamppailee veto- ja pitovoiman haasteiden kanssa. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimivuuden, kustannusvaikuttavuuden ja hoidon laadun turvaamiseksi alan ansiokehitys ei voi jäädä enää enempää jälkeen. Tämä tulee ottaa huomioon työmarkkinamallissa.

Taja korostaa, että työmarkkinamallin on joustettava niin, että nämä alakohtaiset tarpeet tulevat huomioituiksi; sosiaali- ja terveysala on nyt ja myös tulevaisuudessa suurten rakennemuutosten alla. Työ- ja virkaehtosopimusten kehittäminen pitää pystyä ottamaan sopimusratkaisuihin huomioon.

Lisätietoja

Kukka Junno, toiminnanjohtaja

Akavan sairaanhoitajat ja Taja ry

kukka.junno@taja.fi